[2018] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 627

ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸ਼ੰਕਰਾਓ ਤਜਾਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਇਸਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸੈਕਟਰੀ (ਮਾਲ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

(2018 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2601)

08 ਮਾਰਚ, 2018

[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ ਅਤੇ ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ, ਜੇਜੇ]

ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ - ਵਿਧੀਗਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਾਰਥਕ ਕਾਨੂੰਨ - ਨਿਰਮਾਣ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੰਟਰਾ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ - ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਮੁਆਫ਼ੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨੁਕਸ ਸਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਨੁਕਸ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਸ - ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਾਰ (ਨਿਆਂਇਕ-1) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨੁਕਸ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਾਵ, ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਜੋ ਕਿ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ, ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਰੱਖੀ ਗਈ: ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਗਤ ਕਾਨੂੰਨ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਦੰਡ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ - ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਉਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ - ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਦੰਡ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। [ਪੈਰਾ 16, 17] [631- ਬੀ, ਜੀ]

ਸੰਗਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਟਾਹ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਏਆਈਆਰ 1955 ਐਸਸੀ 425: [1955] ਐਸਸੀਆਰ 1 - ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

1.2 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 19] [632- ਏ]

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[1955] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 16 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2601.

ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰ. 120/2016 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ 18.07.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਪਲਕਸ਼ਮੀ ਐਸ. ਮਾਤਵਾਂਕਰ, ਡਾ. ਰਵਿੰਦਰ ਚਿੰਗਾਲੇ, ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਅਸ਼ਰੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ, ਮਿਸ. ਦੀਪਾ ਐਮ. ਕੁਲਕਰਨੀ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. . ਇਹ ਅਪੀਲ ਬੰਬਈ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੁਆਰਾ 18.07.2017 ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਜੋ 2016 ਦੇ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 120 ਵਿੱਚ 2016 ਦੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 149 ਵਿੱਚ 2016 ਦੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 148 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

3. ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਛੋਟੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

4. ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਰਿਟ/ਰਿਵਿਊ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਉੱਠਦੀ ਹੈ। 28.08.2012 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2012 ਦੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 8516 ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ

ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸ਼ੰਕਰਰਾਓ ਤਾਜਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ
ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ.]

ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ (ਐਮ.ਐੱਚ.) ਦੁਆਰਾ 14.05.2012 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ। ਇਹ ਇੱਕ ਖਾਸ ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. 27.11.2012 ਨੂੰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੰਟਰਾ-ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ (2013 ਦਾ ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਨੰ..33) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

6. 22.03.2014 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਾ-ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ 17.04.2014 ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ (ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰ.3330/2015 ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰ..8516/2012 ਵਿੱਚ) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਮੁਆਫ਼ੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

8. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨੁਕਸ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

9. ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ 19.10.2015 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ (ਨਿਆਂਇਕ-1) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

10. ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੇ 19.10.2015 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਯਾਨੀ, ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

11. ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 19.10.2015 ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 2016 ਦੇ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 120 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 19.10.2015 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ 2015 ਦੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 3330 ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ 19.10.2015 ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

12. ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ/ਰਿਵਿਊ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਹੈ

13. 05.03.2018 ਨੂੰ, ਅਸੀਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਪਾ ਐਮ. ਕੁਲਕਰਨੀ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉੱਤਰਵਾਦੀ-ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਨੋਟਿਸ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਛੋਟੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਿਨ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਕੀਲ ਨੇ, ਸਾਡੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਨੋਟਿਸ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

14. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ (ਸੈਂਟ. 3330/2015) ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵੇਂ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਬਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

15. ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਦੇ ਪੈਰੇ 8, 12 ਅਤੇ 13, ਜੋ ਕਿ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:

8. ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਦਫ਼ਤਰ ਨੇ 14 ਜੁਲਾਈ, 2015 ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਸਨ। 1 ਜੂਨ, 2015 ਨੂੰ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਸਾਰੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਇਤਰਾਜ਼ 14 ਜੁਲਾਈ, 2015 ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲਾ 15 ਜੁਲਾਈ, 2015, 19 ਅਗਸਤ, 2015, 21 ਸਤੰਬਰ, 2015 ਅਤੇ 19 ਅਕਤੂਬਰ, 2015 ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਰਜਿਸਟਰਾਰ (ਨਿਆਂਇਕ-1) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ। ਦਫ਼ਤਰੀ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਲਈ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ (ਨਿਆਂਇਕ-1) ਨੇ 19 ਅਕਤੂਬਰ, 2015 ਨੂੰ ਸ਼ਰਤੀਆ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

12. ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇਰੀ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ, ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

13. ਇਸ ਲਈ, ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

16. ਇਹ ਕੇਸ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ, ਵਿਵੀਅਨ ਬੋਸ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਸੰਗਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਟਾ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ., ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1955 ਐਸ.ਸੀ. 425 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਢੁਕਵੇਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ, ਆਪਣੀ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਸੂਖਮ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਇਆ

ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸ਼ੰਕਰਰਾਓ ਤਾਜਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ
ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ.]

ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਯਾਦ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਦੰਡ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਕਲਾਸਿਕ ਆਇਤ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

"ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ: ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਇੱਕ ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ; ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ। ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਕਨੀਕੀ ਭਾਗਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਜੋ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਵਾਜਬ ਲਚਕਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਬਸ਼ਰਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ) ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਜਿਸਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਨਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਫੈਸਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਲਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਕੁਝ ਅਪਵਾਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਉਸ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸਾਡੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਇਹ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

17. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਉਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

18. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

19. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

20. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ